

Monument Geallieerde Soldaten

Op zaterdagmiddag, 24 oktober 2009, vond op het Raadhuisplein in Meijel de onthulling plaats van het Monument Geallieerde Soldaten.

Terugzien naar oktober 1944

De dag van de onthulling was niet zomaar een zaterdag. Het was een datum die vanuit nieuwe kennis over het einde van de oorlog welbewust gekozen was.

Lang bleef veel verborgen van wat zich in Meijel heeft afgespeeld tussen 27 en 30 oktober 1944.

Er waren zware gevechten in de Vieruitersten en aan de Astenseweg, de Meijelse kerk en omgeving waren op 25 september verwoest, de Meijelsen waren bijna allemaal geëvacueerd naar Brabantse dorpen, maar de Amerikanen, Schotten en Engelsen hebben Meijel daarna toch bevrijd. Dat was tot voor enige jaren de herinnering aan de laatste oorlogsmaanden.

De werkelijkheid was veel aangrijpender, het aantal gedode bevrijders en tegenstanders was ongekend hoog, Meijel en omgeving waren een waar slagveld.

Dat bleek duidelijk uit de verhalen van de Amerikaanse veteranen die op 26 mei 2007 Meijel bezochten.

Pas nu veel oorlogsarchieven volledig opengaan ontstaat een beeld van die slag, waarover de geëvacueerde Meijelsen niet konden vertellen.

In de zeer vroege morgen van 27 oktober 1944 vielen de Duitsers met

14.000 man dit gebied binnen met tanks en geschut. Zij wilden daarmee bereiken dat geallieerde troepen aan de gevechtshandelingen in het westen onttrokken werden en niet zouden doorstoten naar Nijmegen.

Vooraf de soldaten van de 7de Amerikaanse Armoured Divisie werden in Meijel na een heldhaftige verdediging in het nauw gedreven, teruggedrongen naar de Peelrand. Bij hen waren veel nog jonge onervaren soldaten, die als aanvulling voor de divisie gekomen waren na de zware tegenslagen onder andere in Metz en Overloon. Van hen sneuvelden zeker 150 militairen op het veld en in de 52 verwoeste tanks, terwijl er 270 door onder meer Jac Peeters via peelroutes naar Heusden geleid werden. De verliezen aan ander materieel als lichte voertuigen en gevechtswagens waren ook enorm. De gesneuvelde Amerikanen en hun materieel werden

zo snel mogelijk door de Amerikanen weggevoerd. In Margraten doen de teksten op de kerkhofkruisen daar verslag van.

Door de herhaaldelijke inzet van de 15de Schotse Divisie kon Meijel in november 1944 bevrijd worden. De mannen van deze divisie troffen een miserabel dorp aan.

Geleidelijk werd in Meijel de omvang van die verschrikkelijk grote slag duidelijk, terwijl een tastbaar beeld van dankbaarheid aan die geallieerde bevrijders ontbrak.

Er zou een 'Monument Geallieerde Soldaten' moeten komen met vermelding van de bevrijdende strijdkrachten: U.S. 7th Armoured Division, British 3rd Infantry Division, British 11th Armoured Division, British 6th Guards Brigade en 15th Scottish Division.

De onthulling op 24 oktober 2009

Om half twee stonden in een halve cirkel legervoertuigen op het Raadhuisplein van Meijel, echte historische Amerikaanse Dodges en jeeps met daarnaast een Canadese GM. Vriendengroep Lucky Seventh onderhoudt deze materialen om de mensen van nu nog tastbaar een stukje oorlogsgeschiedenis te kunnen tonen. Al snel kwamen mensen kijken.

Het was droog, maar de lucht was te grijs en gevaarlijk voor de twee verwachte oorlogsvliegtuigen, die van vliegveld Seppe zouden overvliegen, een Amerikaanse Piper en een Britse Auster. De drapeau van Harmonie Eendracht werd wel het verhoog voor het gemeentehuis opgedragen, gevolgd door meer dan veertig muzikanten onder leiding van dirigent Bert van Cruchten.

Steeds meer mensen uit Meijel en van elders gingen deel uitmaken van het gebeuren rond de onthulling van het 'Monument Geallieerde Soldaten'.

Rust en waardigheid straalde het geheel uit.

Door de opening van oorlogsarchieven en het nazoekwerk van onder meer Niek Hendrix uit Ospel is de laatste jaren duidelijker geworden hoe zwaar de slag in Meijel rond 27 oktober 1944 is geweest. Terwijl nagenoeg alle Meijelsen geëvacueerd waren, moesten Amerikaanse, Britse en Schotse bevrijders hier een bijna onmogelijk gevecht leveren tegen een overmacht van Duitsers.

Meijel werd bevrijd, maar het grote aantal gesneuvelden werd niet gekend, vergeten. 'De vergeten slag om Meijel' noemde burgemeester Smulders het.

Een werkgroep van heemkundevereniging Medelo, bestaande uit Jeu Dorssers, Wim Basten, Ves Janssen, Jo Simons en Ves Verschaeren, nam het initiatief om na 65 jaar die onbekendheid te doorbreken. Het resulteerde in samenwerking met de gemeente Meijel en met adviezen van Niek Hendrix in een 'Monument Geallieerde Soldaten', gemaakt door Richard Timmermans van Natuursteen-Limburg naar ontwerp van Jeu Dorssers.

Een zuil van graniet zoals de Amerikaanse jongens van graniet geweest moeten

zijn, een afgeschuinde kap als beeld van de heuvel Meijel dat na de bevrijding uitgroeide tot een prachtgemeenschap, beelduidingen en namen van de bevrijdende Amerikaanse, Schotse en Britse eenheden.

Naar de onthulling

Nadat het carillon vanuit de kerktoren om twee uur zijn bijdrage had geleverd, verwelkomden voorzitter Jeu Dorssers en burgemeester Hans Smulders de inmiddels meer dan 400 aanwezigen.

Kort wees de burgemeester op de

geïsoleerde ligging van Meijel aan de doorgang door de Peel. Daar moesten wel stevige gevechten plaats vinden. In zijn contacten met oude Meijelsen merkte hij vaak hoe bij die mensen de beelden van evacuatie, schuilkelder, bombardementen en verwoesting nog dagelijks aanwezig zijn. Er was veel tijd nodig om de verschrikkingen te verwerken, want, zoals Lies Scheres in een gedicht schreef, 'Nog steeds komen de beelden boven, oorlog, dat is niemand te wensen.'
Een blijvend gedenkteken als verbinding van Meijel met haar bevrijders was hier op zijn plaats.

Kolonel Stimson, militair attaché van de Amerikaanse ambassade, noemde het een voorrecht dat hij in Meijel aanwezig mocht zijn bij de onthulling van een eeuwige getuigenis aan wat er in oktober 1944 gebeurde.

Hoe dichter bij de grens hoe zwaarder de gevechten, vele burgers dood, duizenden soldaten vchten met moed en doorzettingsvermogen naar de bevrijding. 'Laat ons die strijd niet vergeten, laat ons de bestaande dankbaarheid niet vergeten.'

Twee Nederlandse mannen Hans Janssen en John Althuizen vchten mee met de 7de Amerikaanse Pantserdivisie. Ze waren deze middag als veteranen weer in Meijel en mochten namens hun kameraden van toen het monument onthullen. Rustig, waardig, met de gedachten bij toen, een laatste groet, het was doodstil op het plein.

Pastoor Jan Schoenmakers zegende vervolgens het monument en gebruikte daarbij de woorden van dichteres Annemarij Vaes over de angst die er wel is in de oorlog, over de vogels die nergens te bekennen zijn en de bloemen die hun kleur verliezen. 'Vrede zoekt niet zelf de weg in deze strijd, wij zijn verantwoordelijk voor de bevrijding, iedere dag'.

En toen raakten vroeger en nu elkaar heel gewoon, heel bijzonder. Jonge leerlingen van basisschool Den Doelhof droegen bloemstukken en kransen aan die door het College van Burgemeester en Wethouders, de veteranen Janssen en Althuizen, Ves Verschaeren van de Werkgroep, kolonel Stimson namens de Amerikaanse Pantserdivisie, Piet Jegers namens de Oud-Indiëstrijders en J. Cuijpers van de Wapenbroeders in Limburg werden gelegd. En terwijl de harmonie 'Blijf mij nabij' speelde, volgden vele jongeren het voorbeeld van de ouderen en legden een krans van bloemen bij het monument.

Stijlvol Eresaluut

Precies volgens het tijdschema traden tien leden van de Wapenbroeders in Limburg om half drie naar voren, daarnaast hun voorzitter J. Cuijpers. Het Meijelse carillon doorbrak even het ritme, eigenlijk prima passend. Niemand wist wat ging komen, een eresaluut, het werd een voelbaar, stil makend gebeuren.

De Wapenbroeders salueerden, het banier boog groetend en beleefd naar het monument, Cas blies de 'Last Post', Wapenbroeders hesen de Amerikaanse, Engelse en Nederlandse vlaggen, iedereen stond in de houding, een minuut stilte, waarna de 'Reveille' over het plein klonk als een oproep om wakker te worden voor de nieuwe tijd. Staande luisterden de mensen vervolgens naar de muzikale vertolking door harmonie Eendracht van de Amerikaanse, Engelse en Nederlandse volksliederen.

Niek Hendrix en Jeu Dorssers sloten de indrukwekkende bijeenkomst af, met dank voor de aanwezigheid. Maar er was ook aandacht voor de Meijelse mensen die zonder held of opschepper te willen zijn de geallieerde soldaten hebben geholpen en heel hun leven dag in dag uit de angst van toen moesten meedragen. Zoals Jac Peeters die 270 Amerikanen door de Duitse linies en door het moeras van de Peel naar Heusden in veiligheid loodste.

In hun slotwoorden klonk het gedicht van William Henry door, waarin hij schreef hoe zwart de nacht in de oorlog was, maar ook hoe dapperheid meester werd van zijn geloof en kapitein van zijn hoop op weg naar bevrijding.

